

הודעה לעיתונות

info@cbs.gov.il

http://www.cbs.gov.il

פ.קס. 02-652 1340

ירושלים, כ"ו באדר א' תשס"ה
7 מרס 2005
49/2005

נתונים לרגל יום האישה הבין-לאומי, שנת 2005

- בסוף 2003 היו 3,417,000 נשים בישראל
- יחס המינים הוא 103 נשים לכל 100 גברים
- הגיל הממוצע של אישה בישראל בנישואין ראשונים – 24.2
- כ-900 אלף נשים הן אמהות לילדים עד גיל 17, מהן 10% עומדות בראש משפחה חד הורית
- שיעור הפרייון – 2.9 ילדים בממוצע לאישה
- תוחלת החיים של נשים בישראל – 81.5 שנים, לעומת 77.5 שנים לגברים
- שיעור הזכאות לתעודת בגרות בקרב בנות גדול מאשר בקרב בנים
- מעט יותר ממחצית מהלומדים לקראת תואר שלישי בשנת 2004 היו נשים
- הכנסת אישה שכירה לשעת עבודה (36.6 ש"ח), מגיעה ל-83% מההכנסה לשעה של גבר שכיר (44.3 ש"ח)
- כשליש מהמנהלים הבכירים הן נשים; ההכנסה הממוצעת לשעה של אישה מנהלת מגיעה ל-74% מההכנסתו הממוצעת של גבר מנהל
- אחוז הנשים הבלתי מועסקות ב-2004 (11.4%) גדול מאחוז הגברים הבלתי מועסקים (9.5%)
- רוב הנשים מרוצות מהיחסים עם קרובי משפחה ומהקשרים עם חברים
- 85% מהנשים מרוצות מעבודתן, אך רק 45% מרוצות מההכנסות מהעבודה
- בכ-10% מהנשים בגיל 21 ומעלה נגעו בצורה מינית בניגוד לרצונן, במהלך חייהן
- רק 10% מכלל העבריינים הן נשים

הודעה זו מתפרסמת גם באתר הלמ"ס באינטרנט, בכתובת:

www.cbs.gov.il/hodaot2005/01_05_49.pdf

לקבלת הסברים והבהרות באשר לתוכן הודעה זו ניתן לפנות אל

יחידת המידע בטל' 02-6592666 או 050-6235124

לרגל יום האישה הבין-לאומי שחל בתאריך ה-8.3.2005, מפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נתונים על הנשים בישראל.

מספר הנשים והגברים

בסוף 2003 חיו בישראל 3,417,000 נשים ו-3,331,400 גברים, כלומר 103 נשים ל-100 גברים. בין התינוקות הנולדים מספר הבנות קטן ממספר הבנים. עם העלייה בגיל מצטמצם הפער המספרי בין המינים, עד כי היחס מתהפך – רוב של נשים נוצר וגדל עם הגיל.

בני 65 ומעלה

בעקבות תוחלת חיים ארוכה יותר של הנשים ביחס לגברים (81.5 ו-77.5 שנים, בהתאמה בשנת 2002) בגילים המבוגרים מספר הנשים גדול במידה רבה ממספר הגברים. בסוף שנת 2003 היה פער של כמעט 100 אלף בין מספר הנשים ומספר הגברים בגילים 65 ומעלה – כ-385 אלף נשים וכ-285 אלף גברים. הנשים בנות 65 ומעלה היוו 11.3% מכלל הנשים, והגברים בגילים אלו – 8.6% מכלל הגברים. כ-97 אלף נשים ו-64 אלף גברים היו בני 80 ומעלה; כ-15 אלף נשים וכ-9,000 גברים היו בני 90 ומעלה. 51% מהנשים בגילים 65 ומעלה הן אלמנות, שיעור גבוה פי שלושה ויותר בהשוואה לגברים בגילים אלו. במקביל, 36% מהנשים בנות 65 ומעלה מתגוררות לבד, פי שלושה מהגברים באותה שכבת גיל. 3% מהנשים בנות 65 ומעלה לא נישאו מעולם.

יחס המינים לפי קבוצות אוכלוסייה

בדומה למדינות המערב, האוכלוסייה היהודית מתאפיינת ברוב של נשים (104 נשים ל-100 גברים), ואילו האוכלוסייה הערבית, בדומה למדינות מתפתחות רבות, מתאפיינת ברוב של גברים (97 נשים ל-100 גברים). הבדל זה נובע בעיקר מתוחלת חיים ארוכה יותר ושיעורי פרייה נמוכים יותר של האוכלוסייה היהודית, בהשוואה לאוכלוסייה הערבית. יישנם מספר יישובים עירוניים (מעל 10 אלפים תושבים) בהם בולט ההבדל בין מספר נשים למספר גברים, בעיקר ביישובים בהם מתגורר אחוז גבוה של אוכלוסייה יהודית מבוגרת, לדוגמה גבעתיים (114 נשים ל-100 גברים), ורמת גן (113 נשים ל-100 גברים). רוב של גברים מאפיין בעיקר יישובים ערביים, לדוגמה סחנין (91 נשים ל-100 גברים) וכפר מנדא (92 נשים ל-100 גברים).

אמהות לילדים

בשנת 2003, כ-895 אלף נשים (לא כולל גרות במוסדות, בקיבוצים ומחוץ ליישובים) היו אמהות לילדים עד גיל 17. כ-10% מהן עמדו בראש משפחות חד-הוריות. 60% מהאמהות החד הוריות הן גרושות, 12% – אלמנות, 13% – רווקות, ו-15% – נשואות החיות בנפרד מבעליהן.

נישואין ופרייה

בישראל, הגיל הממוצע בנישואין ראשוניים נמצא בעלייה מתמשכת מאז שנות השבעים, וכך גם גיל האם בעת הלידה הראשונה.

לוח 1. גיל ממוצע של האישה בעת הנישואין ובעת לידת הילד הראשון,
לפי דת, 2002

גיל ממוצע של האישה בעת לידת הילד הראשון	גיל ממוצע של האישה בעת הנישואין (הראשונים)	דת האישה
25.6	24.2	סך הכל
26.5	25.0	יהודיות
22.7	21.7	מוסלמיות
25.5	24.2	נוצריות
23.2	21.8	דרוזיות

בשנת 1970 הגיל הממוצע בנישואים ראשונים של האישה הישראלית היה 21.7, וב-2002 – 24.2. נמוך מזה של הנשים באירופה (28 שנים). קיים הבדל בין הנשים מקבוצות דת שונות באוכלוסייה: בנישואין ראשונים, אישה יהודיה מבוגרת בכ-3 שנים בממוצע מאישה מוסלמית, ובכ-2 שנים מאישה נוצרית ודרוזית.

בממוצע, אישה ישראלית יולדת את ילדה הראשון 1.4 שנים לאחר נישואיה.

144.5 אלף נשים ילדו בישראל במהלך שנת 2004.

בעשור האחרון נשמרת יציבות בשיעור הפרייון של נשים בישראל, והוא נאמד בכמעט 3 ילדים (2.9) בממוצע לאישה, כפול מהממוצע לאישה האירופאית (1.5). נשים מוסלמיות יולדות בשיעור גבוה (4.5) מנשים דרוזיות (2.8), מנשים יהודיות (2.7), ומנשים נוצריות (2.3).

במהלך שנת 2002 פנו לוועדות להפסקת הריון 19 אלף נשים, שיעור של 12 פניות לאלף נשים בגילי הפוריות (15-49), 15% מהן נערות עד גיל 19. הנתונים דומים לאלה שהתקבלו לשנת 2001.

עולות לישראל

במהלך שנת 2004 עלו לישראל מעל ל-11 אלף נשים, וכעשרת אלפים גברים. פרט לעשור הראשון אחרי קום המדינה, הגיעו לישראל לאורך השנים יותר עולות מאשר עולים. מתחילת גל העלייה האחרון ועד היום (1990-2004) עלו לישראל מעל ל-604 אלף עולות, 52% מכלל העולים לאותן השנים.

מהגרות עבודה

במהלך שנת 2003 נכנסו לישראל כ-13 אלף מהגרות עבודה רשומות (עובדות בעלות אזרחות זרה הנכנסות לישראל באשרה), והן היוו 28% מכלל מהגרי עבודה רשומים לאותה שנה. בשנת 2002 נכנסו כ-15 אלף מהגרות עבודה, 46% מכלל מהגרי עבודה רשומים לאותה שנה.

בריאות

בשנת 2002 הייתה **תוחלת החיים** של גברים בישראל 77.5 שנים, וזו של נשים – 81.5 שנים. בעשר השנים שבין 1992 ל-2002 עלתה תוחלת החיים של הגברים ב-2.8 שנים ושל הנשים – ב-3.1 שנים. ההפרש בין תוחלת החיים של גברים ונשים בישראל (4 שנים) קטן מזה שבמדינות המערב. לדוגמא, **ביפן**, שבה תוחלת החיים הגבוהה בעולם, ההפרש הוא 6.9 שנים (85.3 לנשים ו-78.4 לגברים), **בארה"ב** ההפרש הוא 5.2 שנים (79.8 ו-74.6, בהתאמה), **ובשוויץ** – 7.6 (83.3 ו-77.7, בהתאמה). **בפדרציה הרוסית** ההפרש גדול במיוחד – 13.5 שנים (71.8 ו-58.3, בהתאמה).

בסקר בריאות לאומי שנערך בישראל, כחלק מסקר בריאות נפש בינלאומי, התקבלו נתונים על מאפייני בריאות של גברים ונשים בגילים 21 ומעלה.

אחוז גדול יותר של נשים מגברים מעריך את **בריאותן כלא כל כך טובה או בכלל לא טובה**: 22% מהנשים ו-16% מהגברים בהתייחס ל**בריאות גופנית**; 12% מהנשים ו-10% מהגברים בהתייחס ל**בריאות נפשית**. אחוז גדול יותר של נשים מגברים בגילים אלו נוטל **תרופות שאינן מחייבות מרשם** – 45% מהנשים לעומת 27% מהגברים. גם אחוז ה**נוטלים תרופות מרשם** גדול בקרב נשים בהשוואה לגברים – בגילים 65 ומעלה, 20% מהנשים ו-15% מהגברים נטלו לפחות 7 תרופות מרשם. שיעור **קורבנות תקיפה, שוד והכאה** במהלך החיים בקרב בני 21 ומעלה גדול יותר בקרב גברים מאשר בקרב נשים – 15% ו-8%, בהתאמה. בכ-10% מהנשים (200,000 נשים) **נגעו בצורה מינית שלא בהסכמתן**.

רמת השכלה

ב-2003, 40% מהנשים ו-39% מהגברים בני 15 ומעלה היו בעלי השכלה של 12 שנות לימוד או יותר. ל-62% מכל הנשים שלמדו ול-55% מכל הגברים שלמדו הייתה תעודת בגרות או תעודת השכלה גבוהה יותר.

זכאות לתעודת בגרות

שיעור הזכאות לתעודת בגרות גדול בקרב בנות מאשר בקרב בנים. בחינוך העברי, מכלל תלמידי י"ב ב-2003 היו זכאים לתעודת בגרות 63% מהבנות ו-51% מהבנים, ובחינוך הערבי – 58% מהבנות ו-42% מהבנים. בחינוך העברי, שיעור הבנות הזכאיות לתעודת בגרות גבוה משל הבנים מאז סוף שנות ה-80, ובחינוך הערבי – מאמצע שנות ה-90.

חינוך גבוה

ב-2004 למדו לקראת **תואר אקדמי** באוניברסיטאות, באוניברסיטה הפתוחה ובמכללות 105 אלף סטודנטים ו-134 אלף סטודנטיות. שיעור הנשים מכלל הסטודנטים לקראת **תואר ראשון** באוניברסיטאות ובמכללות היה 56% (ב-1990 – 54%), לקראת **תואר שני** – 57% (ב-1990 – 50%) ולקראת **תואר שלישי** – 53% (ב-1990 – 41%).

נשים מהוות יותר ממחצית הלומדים לקראת תואר ראשון באוניברסיטאות ובמכללות בתחומים **הבאים**: בחינוך (82%), ברפואה ובמקצועות עזר רפואיים (75%), במדעי הרוח ובמדעי החברה (65%), במדעים ביולוגיים (61%) ובחקלאות (59%). הן מהוות פחות ממחצית הלומדים במשפטים (49%), במדעי הניהול ועסקים (48%), במדעים פיזיקליים (39%), במתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב (31%), ובהנדסה ואדריכלות (26%).

עבודה

שיעור ההשתתפות של נשים בגילים 15 ומעלה בכוח העבודה האזרחי בישראל ממשך לעלות בהתמדה והגיע בשנת 2004 ל-49.6% (ב-1994, לעומת מגמת ירידה בשיעור זה בקרב הגברים בישראל, 60.6% (ב-1994).

שיעור ההשתתפות בכוח העבודה של **נשים נשואות** היה בשנת 2004 56.7%.

אחוז ההשתתפות בכוח העבודה האזרחי שונה בקבוצות אוכלוסייה שונות: 55.1% מבין **היהודיות**

השתתפו בכוח העבודה האזרחי ובקרב הנשים **הערביות** הגיע שיעור ההשתתפות ל-18.0% בלבד.

אחוז הנשים הבלתי מועסקות מכלל כוח העבודה – 11.4% ב-2004 – גדול מאחוז הגברים הבלתי מועסקים – 9.5% ב-2002 כמעט לא היה פער מגדרי בתחום זה, אולם ב-2003 הוא התרחב, וב-2004 – התרחב עוד יותר.

62.4% מכלל המועסקות בשנת 2004 עבדו **עבודה מלאה**.

נשים עבדו **30.8 שעות בממוצע בשבוע**, וגברים – 41.6.

נשים היוו 48% מכלל **השכירים**.

עם העלייה בהשכלה, חלה עלייה בחלקן של נשים במשלחי יד שמאופיינים **בעמדות ניהול ועצמה**, כמו: "מנהלים בכירים" – עלייה מ-18% מכלל המנהלים הבכירים ב-1988 ל-32% ב-2004, ו"שופטים ועורכי דין" – עלייה מ-26% ל-46%, באותן שנים, בהתאמה.

עם זאת, כמחצית מהנשים המועסקות, הועסקו **בששה משלחי יד מסורתיים**: "מטפלות", "עובדות הוראה בבתי ספר יסודיים ובגני ילדים ומדריכות חברתיות", "עובדות מזכירות", "פקידות אחרות", "מוכרות, זבניות ודוגמניות" ו"עובדות ניקיון במבנים, עובדות מטבח ועובדות מכבסות".

מתוך כלל השכירים המועסקים **בהיי-טק** נשים מהוות 34%, לעומת 48% בכלל השכירים. נשים

בהיי-טק עובדות בממוצע 38.6 שעות בשבוע, וגברים – 43.2.

נשים מהוות 52% מכלל המועסקים באמצעות **חברות כוח אדם**.

הכנסות שכירים

בשנת 2003, **ההכנסה החודשית הממוצעת ברוטו מעבודה שכירה** של גבר הייתה 8,416 ₪ ושל אישה 5,232 ₪. כלומר, הכנסת אישה הייתה 62% מהכנסת גבר.

חלק מהפער בהכנסה החודשית בין גברים ונשים מוסבר על ידי העובדה שנשים עובדות **פחות שעות בחודש**, בממוצע, מגברים. גבר עובד בממוצע 45.5 שעות בשבוע (ובחודש – כ-204), ואישה – 34.6 שעות (ובחודש – כ-156).

השוואת ההכנסה לשעת עבודה של גברים ונשים, כלומר ללא השפעת הכמות השונה של שעות עבודה, מורה על פערי שכר קטנים יותר, אך אינה מבטלת אותם.

ההכנסה לשעת עבודה של גבר שכיר הייתה 44.3 ₪, ושל אישה שכירה - 36.6 ₪, כלומר, הכנסת אישה הייתה 83% מהכנסת גבר.

ב-1985 הייתה הכנסת אישה 73% מהכנסת גבר. מאז הצטמצם הפער המגדרי וב-1995 הייתה הכנסת אישה 81% מהכנסת גבר. המגמה של הצטמצמות הפער נמשכה גם בשנים שלאחר מכן, אולם במידה קטנה יותר. ב-2003, כאמור, הכנסת אישה הייתה 83% מהכנסת גבר.

ההכנסה של גברים, כמו של נשים, עולה עם הגיל, ובמקביל גדל הפער בין ההכנסות. בגילים 15-24 ההכנסה לשעה של אישה היא 93% מזו של גבר, ואילו בגילים 55-64 – 77%.

מהשוואת **ההכנסה לפי משלח יד** עולה שההכנסה הגבוהה ביותר לשעת עבודה של גברים היא של מנהלים (74.9 ₪), ואחריה – של בעלי משלח יד אקדמי (70 ₪), ואילו ההכנסה לשעה הגבוהה ביותר של נשים היא של בעלות משלח יד אקדמי (57.5 ₪) ואחריה – של מנהלות (55.7 ₪). כך, הכנסתה לשעה של אישה מנהלת היא 74% מהכנסתו של גבר מנהל (הפער הגדול ביותר בין משלחי היד), והכנסתה לשעה של בעלת משלח יד אקדמי היא 82% מהכנסתו של גבר בעל משלח יד אקדמי. ההכנסה לשעה הנמוכה ביותר, הן של גברים והן של נשים, היא של **העובדים הבלתי מקצועיים** – 25 ₪ לגבר ו-22.1 ש"ח לאישה, כלומר הכנסת אישה מהווה 88% מהכנסת גבר. זה הפער הקטן ביותר בין משלחי היד השונים. מהשוואת ההכנסה לפי שנות לימוד עולה שההכנסה הגבוהה ביותר לשעת עבודה היא לשכירים בעלי 16 שנות לימוד ומעלה. 52% מהשכירים בעלי השכלה זו הן נשים. עם זאת, **ההכנסה לשעה של אישה שלמדה 16 שנים** או יותר היא 75% בלבד מהכנסתו של גבר בעל אותה השכלה (כ-67 ש"ח לגבר לעומת 50 ש"ח לאישה).

הוצאות משק הבית

משק בית מוציא בממוצע 379 ש"ח בחודש על **הלבשה והנעלה**. מתוך זה 156 ש"ח עבור הלבשה והנעלה לאישה ו-97 ₪ עבור הלבשה והנעלה לגבר (הוצאות הלבשה והנעלה לנשים גבוהות פי 1.6 מהוצאות הלבשה והנעלה לגברים). מתוך ההוצאה על הלבשה והנעלה משק הבית מוציא בחודש – 34 ש"ח על נעליים וסנדלים לאישה לעומת 26 ש"ח על נעליים וסנדלים לגבר, 110 ש"ח עבור הלבשה עליונה לאישה לעומת 69 ש"ח בחודש על הלבשה עליונה לגבר. 13 ש"ח עבור לבנים ובגדי שינה לאישה, לעומת 2 ש"ח עבור לבנים ובגדי שינה לגבר.

נתונים מתוך הסקר החברתי - 2003

81% מהנשים בגיל 20 ומעלה היו **מרוצות מחייהן** בשנת 2003, ו-83% מהגברים. 53% מהנשים היו סבורות שבשנים הקרובות **חייהן יהיו טובים יותר**, לעומת 50% מגברים. בדומה לגברים, 93% מהנשים **מרוצות מהיחסים עם קרובי המשפחה** ו-95% **מרוצות מהקשרים עם חברים**.

נשים סובלות **מתחושת בדידות** יותר מגברים (39.4% לעומת 26%, בהתאמה), אך רק 10% מהן סבורות שאין להן **למי לפנות בעת משבר או מצוקה** (14% בקרב גברים). נשים יותר מגברים מרגישות את עצמן **לחוצות** (79% לעומת 66% מהגברים).

47% מכלל הנשים בגיל 20 ומעלה השתמשו ב-2003 **במחשב**, לעומת 56% מגברים. 34% מהנשים השתמשו ב**אינטרנט** (43% מגברים). ל-74% מנשים היה ב-2003 **טלפון נייד**, לעומת 85% מגברים. **יותר נשים מאשר גברים** עובדות ביישוב מגוריהן (54% לעומת 38%). רק ל-7% מהנשים העובדות, **הדרך לעבודה נמשכת שעה ויותר**, לעומת 11% מהגברים העובדים. **הנשים מרוצות קצת יותר מהגברים מעבודתן** (85% לעומת 82%), אך **פחות מהכנסות מהעבודה** (45% לעומת 52%).

נהיגה

ב-2004 היו 1.2 מיליון נשים ו-1.8 מיליון גברים בעלי **רישיון נהיגה** (נהגים). חלקן של הנשים בכלל הנהגים גדל מ-34% ב-1990 ל-40% ב-2004. ל-44 אלף נשים (4% מכלל הנשים הנהגות) רישיון לנהוג באופנוע.

פשיעה

נשים מהוות 10% מכלל העבריינים – 13% באוכלוסייה היהודית ו-4% באוכלוסייה הערבית. מבין סוגי העבירות השונים, **בעבירות מרמה** חלקן של נשים הוא הגדול ביותר – 13%. עם העלייה בגיל עולה חלקן של הנשים בין העבריינים – 7% עד גיל 29, 10% בגילים 30-39, 13% בגילים 40-59, ו-15% בגילים 60 ומעלה. בקרב עבריינים חדשים חלקן של הנשים הוא 16%, לעומת 6% בקרב עבריינים מועדים.